

Η ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ ΣΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

16 – D.M. Allen, Εισαγωγή: Η μελέτη
της χρήσης της Παλαιάς Διαθήκης στην Καινή

Περίληψη

Η μελέτη της χρήσης της Παλαιάς Διαθήκης στην Καινή (Π.Δ./Κ.Δ.) αποτελεί έναν αναπτυσσόμενο υποκλάδο στον χώρο των βιβλικών σπουδών. Το παρόν άρθρο επιδιώκει να προσφέρει μια εισαγωγή σε ορισμένες από τις εξελίξεις στην έρευνα της σχέσης Π.Δ./Κ.Δ. και να εξετάσει ορισμένα από τα τρέχοντα ζητήματα και ερωτήματα που έχουν ανακύψει εσχάτως στον συγκεκριμένο υποκλάδο. Ειδικότερα, εφιστά την προσοχή σε τέσσερις βασικούς τομείς: το πλαίσιο (ή τα πλαίσια) της παράθεσης, τις ερμηνευτικές και εξηγητικές τεχνικές, την κειμενική μορφή της παράθεσης και τη διακειμενικότητα.

Σκοπός της παρουσίασης

Ο συγγραφέας παρουσιάζει τη χρήση της Π.Δ. μέσα στην Καινή ως μια ώριμη πλέον επιστημονική εξειδίκευση, η οποία αναλύει πώς οι πρωτοχριστιανικοί συγγραφείς ενσωμάτωσαν τις εβραϊκές γραφές στα έργα τους. Μέσα από την επισκόπηση διαφόρων μελετών, αναδεικνύεται η πολυπλοκότητα των μεθόδων με τις οποίες η Καινή Διαθήκη προσλαμβάνει και μετασχηματίζει τις παλαιότερες παραδόσεις. Τέλος, το άρθρο υπογραμμίζει την ανάγκη για συνεχή διάλογο μεταξύ των ιστορικών και θεολογικών προσεγγίσεων προκειμένου να κατανοηθεί η εβραϊκή ταυτότητα των πρώτων χριστιανικών κειμένων.

Introduction: The Study of the Use of the Old Testament in the New

David M. Allen

The Queen's Foundation, Birmingham, UK

Journal for the Study of
the New Testament

2015, Vol. 38(1) 3–16

© The Author(s) 2015

Reprints and permissions:

sagepub.co.uk/journalsPermissions.nav

DOI: 10.1177/0142064X15595928

jsnt.sagepub.com

1. Εισαγωγή και η ανάπτυξη του κλάδου

Η μελέτη της χρήσης της Παλαιάς Διαθήκης στην Καινή (Π.Δ./Κ.Δ.) αποτελεί έναν αναπτυσσόμενο υπο-κλάδο των βιβλικών σπουδών που πλέον θεωρείται εξειδικευμένο πεδίο, αντίστοιχο με τις Πάυλειες σπουδές. Αν και οι απαρχές του είναι δύσκολο να προσδιοριστούν, σημαντικοί ερευνητές όπως οι Dodd, Lindars και Longenecker έθεσαν τις βάσεις διερευνώντας το ευρύτερο πλαίσιο των παραθεμάτων και τις απολογητικές διαστάσεις τους. Σήμερα, ο κλάδος χαρακτηρίζεται από τεράστια εκδοτική παραγωγή μονογραφιών και συλλογικών τόμων που εξετάζουν συγκεκριμένα βιβλία της Π.Δ. μέσα στην Κ.Δ.

1. Εισαγωγή και η ανάπτυξη του κλάδου

Ο Allen επισημαίνει ότι ο κλάδος είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με άλλα πεδία, όπως η κριτική των κειμένων και η μελέτη του Ιουδαϊσμού της Δεύτερης Ναού περιόδου. Παρά την πρόοδο, σημειώνεται ότι η διάλογος με τους μελετητές της Εβραϊκής Βίβλου παραμένει λιγότερο ανεπτυγμένος, καθώς οι τελευταίοι τείνουν να διατηρούν αυστηρά τα πειθαρχικά τους όρια. Τέλος, τα όρια του κλάδου παραμένουν ρευστά, περιλαμβάνοντας συχνά εξωκανονικά κείμενα και ψευδεπίγραφα στην έρευνα.

2. Το Πλαίσιο (Context)

Μια κεντρική συζήτηση στον κλάδο αφορά το βαθμό στον οποίο οι συγγραφείς της Κ.Δ. διατηρούν ή λαμβάνουν υπόψη το αρχικό πλαίσιο των κειμένων της Π.Δ. Ο C.H. Dodd υποστήριξε ότι τα παραθέματα λειτουργούν ως «δείκτες» προς ολόκληρο το πλαίσιο της πηγής τους. Υπάρχουν αντικρουόμενες απόψεις, όπως αυτές των Beale και Moyise, όπου ο πρώτος υποστηρίζει ότι η ουσία του νοήματος παραμένει σταθερή (χρησιμοποιώντας το παράδειγμα του μήλου), ενώ ο δεύτερος προκρίνει μια διαλογική προσέγγιση όπου το νόημα εξελίσσεται και μπορεί να αλλάξει στη νέα τοποθεσία.

2. Το Πλαίσιο (Context)

Ορισμένοι ερευνητές υποστηρίζουν ότι η χρήση της Π.Δ. στην Κ.Δ. υπερβαίνει το αρχικό νόημα, κάτι που συνάδει με τις ιουδαϊκές ερμηνευτικές πρακτικές της εποχής. Αυτές οι συζητήσεις συνδέονται συχνά με θεολογικά ζητήματα, όπως η έννοια του *sensus plenior* (πληρέστερο νόημα)* και η τυπολογία. Η μεταφορά ενός κειμένου σε νέο περιβάλλον επηρεάζει τελικά την κατανόηση τόσο της αρχικής όσο και της νέας θέσης του.

* Η συζήτηση γύρω από το *sensus plenior* αφορά το αν η «πλήρης πρόθεση» (*full intent*) ενός κειμένου της Π.Δ. είναι εξ αρχής εμφανής στο αρχικό του πλαίσιο ή αν οι ερμηνευτικές μέθοδοι της Κ.Δ. ανοίγουν ένα διαφορετικό, συχνά πληρέστερο νόημα που δεν ήταν άμεσα αντιληπτό. Ακολουθεί εκτενής ανάλυση στο τέλος.

3. Ερμηνευτική τεχνική (Interpretative Technique)

Η ενότητα αυτή εστιάζει στο «πώς» οι συγγραφείς της Κ.Δ. προσέγγισαν τις ιουδαϊκές γραφές, εξετάζοντας τις μεθόδους και τις τεχνικές τους. Η έρευνα περιλαμβάνει συγκρίσεις με πρακτικές από το Qumran (όπως το *peshet*), τα μιδρασικά κείμενα και τον Φίλωνα. Οι συγγραφείς της Κ.Δ. αντιμετωπίζονται πλέον ως σύγχρονοι ιουδαίοι εξηγητές, διαμορφωμένοι από τις πρακτικές της εποχής τους. Η επιλογή συγκεκριμένων βιβλίων, όπως ο Ησαΐας, οι Ψαλμοί και το Δευτερονόμιο, αντανακλά τις προτιμήσεις και άλλων ιουδαϊκών ομάδων της περιόδου.

3. Ερμηνευτική τεχνική (Interpretative Technique)

Η μελέτη δείχνει ότι η χριστιανική χρήση των γραφών ήταν μια γνήσια εξηγητική διαδικασία και όχι απλώς μια άσκηση χριστολογικής ανάγνωσης. Οι ερευνητές επιδιώκουν να αναγνωρίσουν τα ερμηνευτικά σχήματα που επέτρεψαν στους συγγραφείς να εξάγουν συγκεκριμένα συμπεράσματα.

4. Κειμενική μορφή (Textual Form)

Ένα κρίσιμο χαρακτηριστικό του πεδίου είναι η λεπτομερής εξέταση της κειμενικής πολυμορφίας του πρώτου αιώνα. Οι μελετητές ερευνούν τη Vorlage (την πηγή) των παραθεμάτων, ξεπερνώντας το απλό δίπολο μεταξύ Μασοριτικού κειμένου (MT) και Μετάφρασης των Εβδομήκοντα (LXX). Με τη βοήθεια των ευρημάτων του Qumran, αναγνωρίζεται ότι οι αποκλίσεις στα κείμενα συχνά οφείλονται σε νόμιμες παραλλαγές που ήταν διαθέσιμες στους συγγραφείς και όχι απαραίτητα σε δική τους δημιουργική παρέμβαση.

4. Κειμενική μορφή (Textual Form)

Η επιλογή μιας συγκεκριμένης κειμενικής μορφής (π.χ. LXX) μπορεί να καθορίσει την ερμηνευτική κατεύθυνση και τα συμπεράσματα ενός συγγραφέα. Παράλληλα, συνεχίζεται η συζήτηση για τη χρήση όρων όπως «παράθεμα», «υπαινιγμός» και «ηχώ». Η κριτική του κειμένου της μετάφρασης των LXX παραμένει, επομένως, βασικός συνεργάτης στις σπουδές Π.Δ./Κ.Δ.

5. Μακρο-έναντι μικρο-επίπεδου (Macro versus Micro)

Η έρευνα κινείται ανάμεσα σε λεπτομερείς κειμενικές αναγνώσεις («μικρο-επίπεδο») και σε ευρύτερες αφηγηματικές αναγνώσεις («μακρο-επίπεδο»)*, όπως η θεματική της Νέας Εξόδου. Καθοριστική ήταν η συμβολή του Richard Hays, ο οποίος εισήγαγε τη λογοτεχνική θεωρία και την έννοια της διακειμενικότητας (*intertextuality*) στο λόγο περί Π.Δ./Κ.Δ. Οι επτά κατηγορίες* του Hays για την αναγνώριση μιας «ηχούς» παραμένουν πρότυπο για τους ερευνητές.

* Ακολουθεί εκτενής ανάλυση στο τέλος.

5. Μακρο-έναντι μικρο-επίπεδου (Macro versus Micro)

Η διακειμενικότητα επέτρεψε τη μετατόπιση της συζήτησης πέρα από τις ιστορικοκριτικές μεθόδους, αν και ορισμένοι παραμένουν επιφυλακτικοί για την ασάφεια του όρου. Κεντρικά ερωτήματα αφορούν το επίπεδο «βιβλικού εγγραμματισμού» που αναμενόταν από το κοινό και το ποια ερμηνευτική ταυτότητα (π.χ. του Παύλου) υιοθετείται κάθε φορά. Η διακειμενική προσέγγιση αναδεικνύει την πολυφωνία στις προσεγγίσεις της γραφικής ερμηνείας.

6. Η δομή του συγκεκριμένου άρθρου

Το άρθρο οργανώνεται γύρω από δύο άξονες: τις «πηγές» και τις «μεθόδους». Οι Huizenga και Evans εξετάζουν μεθοδολογικά ερωτήματα σχετικά με τη διακειμενικότητα και τον τρόπο που ο ίδιος ο Ιησούς χρησιμοποίησε την Π.Δ. Οι Steyn και Lim επικεντρώνονται σε ζητήματα πηγών, αναλύοντας τη Vorlage των Μικρών Προφητών και τη συνεισφορά των χειρογράφων του Qumran. Ο Rikk Watts προσφέρει μια μελέτη περίπτωσης για τη χρήση του Ησαΐα 53:4 από τον Ματθαίο, ενώ ο Paul Foster διατυπώνει μια πιο σκεπτικιστική και κριτική άποψη για τις μεθοδολογικές εξελίξεις του κλάδου.

6. Η δομή του συγκεκριμένου άρθρου

Το άρθρο ολοκληρώνεται με μια αξιολόγηση των θεμάτων που προκύπτουν και θα επηρεάσουν τις μελλοντικές εξελίξεις. Στόχος είναι να αναδειχθούν τα κεντρικά σημεία διαλόγου σε έναν κλάδο που συνδυάζει την παράδοση με τις νέες ερευνητικές προοπτικές.

Διασαφηνίσεις όρων

1. Η έννοια του *sensus plenior* (πληρέστερο νόημα)

Η έννοια αυτή σχετίζεται άμεσα με το ερώτημα του πλαισίου (*context*) και της θεολογικής ερμηνείας των γραφών. Α) Σχέση με τη συνέχεια των κειμένων: Το ζήτημα ανακύπτει όταν παρατηρείται **ασυνέχεια** μεταξύ ενός χωρίου της Π.Δ. και του τρόπου με τον οποίο αυτό χρησιμοποιείται στο νέο περιβάλλον της Κ.Δ. Ορισμένοι μελετητές υποστηρίζουν ότι η χρήση των γραφών από τους συγγραφείς της Κ.Δ. υπερβαίνει το αρχικό νόημα, κάτι που θεωρείται συνεπές με τις ιουδαϊκές ερμηνευτικές πρακτικές της εποχής. Β) Αντικείμενο αντιπαράθεσης: Η έννοια αυτή βρίσκεται στο επίκεντρο ενδοευαγγελικών συζητήσεων σχετικά με τη φύση της Γραφής. Συχνά εξετάζεται παράλληλα με την **έννοια της τυπολογίας**, ως εργαλείο για την κατανόηση του πώς οι συγγραφείς της Καινής Διαθήκης αντλούσαν νόημα από τις αρχαίες πηγές τους.

1. Η έννοια του *sensus plenior* (πληρέστερο νόημα)

Γ) Πλαίσιο έναντι σημασίας: Η συζήτηση συνδέεται με τη διάκριση που κάνουν ερευνητές όπως ο Beale ανάμεσα στην έννοια της «λέξης» (*word*) και της «σημασίας» (*significance*), όπου η σημασία μπορεί να εξελίσσεται ή να αλλάζει ανάλογα με το νέο περιβάλλον στο οποίο τοποθετείται το κείμενο.

Συνοπτικά, το *sensus plenior* χρησιμοποιείται στον κλάδο για να περιγράψει την πίστη ότι η Καινή Διαθήκη αποκαλύπτει μια βαθύτερη ή ευρύτερη διάσταση των προφητειών και των κειμένων της Παλαιάς Διαθήκης, η οποία ολοκληρώνεται μέσα στο χριστολογικό πλαίσιο.

2. Τα επτά κριτήρια του R. Hays για την ηχώ

Ο Richard Hays εισήγαγε επτά κατηγορίες (ή κριτήρια) για την αναγνώριση μιας «ηχούς» (*echo*) των Γραφών στα κείμενα της Καινής Διαθήκης, οι οποίες παραμένουν μέχρι σήμερα ένα από τα πρότυπα «τεστ» για τη μελέτη τέτοιων ζητημάτων. Η συμβολή του Hays ήταν καθοριστική, καθώς εισήγαγε τη λογοτεχνική θεωρία και την έννοια της διακειμενικότητας (*intertextuality*) στον κλάδο της μελέτης της Π.Δ./Κ.Δ. Τα επτά κριτήρια αποτελούν ένα αναγνωρισμένο και καθιερωμένο μεθοδολογικό εργαλείο για το θέμα Π.Δ. στην Κ.Δ. (Hays, *Echoes of Scripture in the Letters of Paul*, 1989):

2. Τα επτά κριτήρια του R. Hays για την ηχώ

- 1. Availability (διαθεσιμότητα):** Ήταν το κείμενο-πηγή διαθέσιμο στον συγγραφέα και το κοινό του;
- 2. Volume (ένταση):** Πόσο σαφής είναι η λεκτική ή συντακτική επικάλυψη μεταξύ των κειμένων;
- 3. Recurrence (επαναληψιμότητα):** Πόσο συχνά αναφέρεται ο συγγραφέας στο συγκεκριμένο χωρίο ή θέμα σε άλλα σημεία;
- 4. Thematic Coherence (θεματική συνοχή):** Ταιριάζει η ηχώ με το ευρύτερο επιχείρημα του συγγραφέα;

2. Τα επτά κριτήρια του R. Hays για την ηχώ

5. **Historical Plausibility** (ιστορική ευλογοφάνεια): Είναι λογικό να υπέθετε ο συγγραφέας ότι το κοινό του θα καταλάβαινε τον υπαινιγμό;
6. **History of Interpretation** (ιστορία της ερμηνείας): Έχουν εντοπίσει και άλλοι αναγνώστες ή ερμηνευτές την ίδια σύνδεση στο παρελθόν;
7. **Satisfaction** (ικανοποίηση): Προσφέρει η αναγνώριση της ηχούς μια ερμηνεία που «φωτίζει» το κείμενο και βγάζει νόημα;

3. Η επιρροή της κειμενικής πολυμορφίας (Vorlage)

Η κειμενική πολυμορφία αναφέρεται στην ύπαρξη διαφορετικών κειμενικών παραδόσεων (όπως το Μασοριτικό κείμενο, η Μετάφραση των Εβδομήκοντα ή τα κείμενα του Qumran). αυτή παίζει **καθοριστικό ρόλο** στον τρόπο με τον οποίο οι συγγραφείς της Κ.Δ. ερμηνεύουν και χρησιμοποιούν την Π.Δ. Η επίδραση της Vorlage (του κειμένου-πηγής) στην ερμηνεία εκδηλώνεται με τους εξής τρόπους:

3. Η επιρροή της κειμενικής πολυμορφίας (Vorlage)

A) Καθορισμός της ερμηνευτικής κατεύθυνσης: Η επιλογή μιας συγκεκριμένης κειμενικής μορφής δεν είναι απλώς τεχνικό ζήτημα, αλλά μπορεί να υπαγορεύσει το ερμηνευτικό συμπέρασμα στο οποίο καταλήγει ο συγγραφέας. Για παράδειγμα, οι μελέτες των Radu Gheorgita (για την προς Εβραίους επιστολή) και Joel Lohr (για την ιστορία του Κάιν και Άβελ) δείχνουν ότι η χρήση της Μετάφρασης των Εβδομήκοντα (LXX) αντί του Μασοριτικού κειμένου (MT) προσφέρει μια διαφορετική προοπτική, η οποία διαμορφώνει το τελικό θεολογικό επιχείρημα του συγγραφέα της Κ.Δ.

3. Η επιρροή της κειμενικής πολυμορφίας (Vorlage)

Β) **Αποκατάσταση της αξιοπιστίας των συγγραφέων:** Ενώ παλαιότερα οι αποκλίσεις στα παραθέματα αποδίδονταν συχνά σε «δημιουργικές παρεμβάσεις» ή λάθη των συγγραφέων της Κ.Δ., η αναγνώριση της κειμενικής πολυμορφίας δείχνει ότι οι συγγραφείς συχνά χρησιμοποιούσαν νόμιμες και διαθέσιμες κειμενικές παραλλαγές της εποχής τους. Αυτό σημαίνει ότι η ερμηνεία τους βασιζόταν σε μια πραγματική κειμενική βάση που ήταν έγκυρη στον πρώτο αιώνα.

3. Η επιρροή της κειμενικής πολυμορφίας (Vorlage)

Γ) **Αντανάκλαση της ταυτότητας:** Η επιλογή της Vorlage (π.χ. ελληνικό έναντι εβραϊκού κειμένου) αποτελεί δείκτη της «ιουδαϊκότητας» και του πολιτισμικού πλαισίου των πρώτων χριστιανικών κοινοτήτων, συνδέοντάς τις με συγκεκριμένες ερμηνευτικές παραδόσεις του Ιουδαϊσμού της Δεύτερης Ναού περιόδου.

3. Η επιρροή της κειμενικής πολυμορφίας (Vorlage)

Δ) **Απουσία ενιαίου προτύπου:** Δεδομένου ότι δεν υπήρχε ακόμη ένας κλειστός κανόνας ή ένα μοναδικό «σταθερό» βιβλικό κείμενο, οι συγγραφείς της Κ.Δ. εργάζονταν μέσα σε ένα περιβάλλον οργανικής κειμενικής εξέλιξης, όπου οι γραφές μεταφράζονταν και επανερμηνεύονταν συνεχώς.

Συνοπτικά, η κειμενική μορφή (*text-form*) θεωρείται πλέον **βασικός συνεργάτης της ερμηνείας**, καθώς η πηγή που επιλέγει ένας συγγραφέας παρέχει το υλικό και τα όρια μέσα στα οποία αναπτύσσεται το θεολογικό του μήνυμα.

4. Οι διαφορές μεταξύ MT και LXX

Οι διαφορές μεταξύ του Μασοριτικού κειμένου (MT) και της Μετάφρασης των Εβδομήκοντα (LXX) αποτελούν κεντρικό ζήτημα στη μελέτη της κειμενικής μορφής των γραφών, καθώς κατά τον πρώτο αιώνα υπήρχε μεγάλη κειμενική πολυμορφία και ρευστότητα. Οι διαφορές αυτές εντοπίζονται στα εξής σημεία: Α) **Κειμενική απόκλιση (Textual Divergence)**: Υπάρχει σαφής απόκλιση μεταξύ των δύο παραδόσεων, η οποία αναδεικνύεται μέσα από τη λεπτομερή κριτική εξέταση των κειμένων. Για παράδειγμα, η μελέτη του Joel Lohr στην ιστορία του Κάιν και του Άβελ αναδεικνύει τις διαφορετικές ερμηνευτικές κατευθύνσεις που προκύπτουν από τις αποκλίσεις μεταξύ MT και LXX.

4. Οι διαφορές μεταξύ MT και LXX

B) Επιρροή στην ερμηνεία: Η επιλογή μιας συγκεκριμένης κειμενικής μορφής (*Vorlage*) δεν είναι απλώς τεχνική, αλλά μπορεί να επιτρέψει ή να υπαγορεύσει ένα συγκεκριμένο ερμηνευτικό συμπέρασμα. Η χρήση της LXX, για παράδειγμα, μπορεί να προσφέρει μια οπτική γωνία που διαφέρει σημαντικά από εκείνη που θα προέκυπτε αν είχε χρησιμοποιηθεί το Μασοριτικό κείμενο. **Γ) Νόμιμες παραλλαγές:** Οι αποκλίσεις που παρατηρούνται στα παραθέματα της Καινής Διαθήκης σε σχέση με το MT συχνά δεν οφείλονται σε «δημιουργικότητα» των συγγραφέων, αλλά στο γεγονός ότι χρησιμοποιούσαν νόμιμες κειμενικές παραλλαγές που ήταν διαθέσιμες εκείνη την εποχή.

4. Οι διαφορές μεταξύ MT και LXX

Δ) Πολυμορφία έναντι σταθερότητας: Στον πρώτο αιώνα δεν υπήρχε ένα ενιαίο, σταθερό «βιβλικό κείμενο». Η διαδικασία συγγραφής, μετάφρασης και επανερμηνείας των γραφών ήταν οργανική, οδηγώντας σε μια πολλαπλότητα μορφών (*pluriformity*) που ξεπερνά το απλό δίπολο μεταξύ Μασοριτικού κειμένου και Εβδομήκοντα.

Συνοπτικά, οι διαφορές αυτές **αντανακλούν** το γεγονός ότι οι συγγραφείς της Καινής Διαθήκης εργάζονταν μέσα σε ένα περιβάλλον όπου διαφορετικές κειμενικές παραδόσεις συνυπήρχαν, επηρεάζοντας άμεσα το θεολογικό και ερμηνευτικό τους έργο.

5. Η διάκριση μεταξύ μικρο- και μακρο-επιπέδου

Σύμφωνα με τις πηγές, η διάκριση μεταξύ «μικρο-επιπέδου» (*micro*) και «μακρο-επιπέδου» (*macro*) ανάγνωσης αφορά το εύρος και την εστίαση της ερμηνευτικής προσέγγισης των κειμένων.

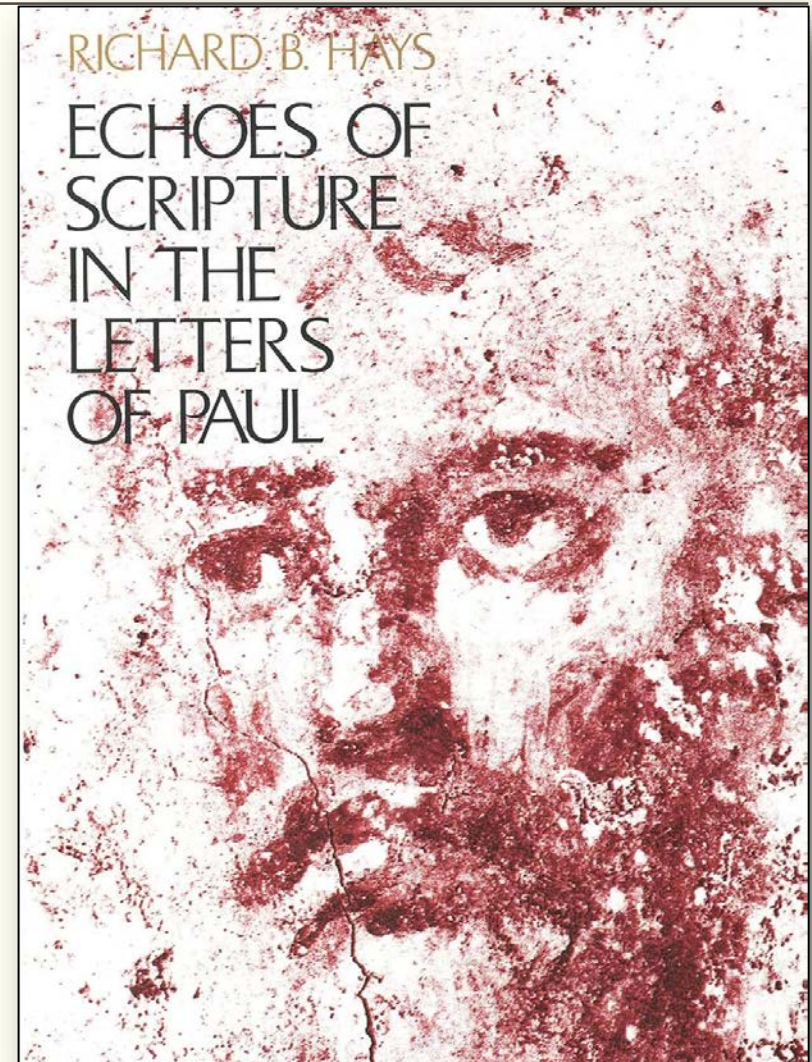
A) Ανάγνωση σε «μικρο-επίπεδο»: Αυτή η προσέγγιση επικεντρώνεται στις λεπτομέρειες του κειμένου. Οι ερευνητές που υιοθετούν αυτή τη μέθοδο είναι προσεκτικοί και επιφυλακτικοί απέναντι σε ευρύτερες ή πιο εκτεταμένες ερμηνείες, εστιάζοντας στην ακριβή κειμενική ανάλυση.

5. Η διάκριση μεταξύ μικρο- και μακρο-επιπέδου

B) **Ανάγνωση σε «μακρο-επίπεδο»:** Πρόκειται για αναγνώσεις της «μεγάλης εικόνας» (*big picture*), οι οποίες είναι εναρμονισμένες με ευρύτερα αφηγηματικά σχήματα. Σε αυτό το επίπεδο, ο ερευνητής αναζητά μεγάλες θεματικές ενότητες, όπως η «Νέα Έξοδος» από την εξορία, η είσοδος στη γη ή η παρουσίαση του Ιησού ως ενός «νέου Μωυσή» ή «νέου Δαβίδ». Αυτές οι αναγνώσεις χρησιμοποιούν ακόμη και μια μικρή «ηχώ» του κειμένου για να αναδείξουν μια ολόκληρη ευρύτερη αφήγηση ή ιστορία.

5. Η διάκριση μεταξύ μικρο- και μακρο-επιπέδου

Ο Richard Hays θεωρείται η κινητήριος δύναμη πίσω από τις αναγνώσεις μακρο-επιπέδου, καθώς μέσω του έργου του εισήγαγε τη λογοτεχνική θεωρία και τη διακειμενικότητα, επιτρέποντας στους μελετητές να δουν τις γραφές ως ένα δίκτυο από «ηχώ» που παραπέμπουν σε ευρύτερα βιβλικά πλαίσια.

ΘΕΡΜΑ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΠΟΜΟΝΗ ΣΑΣ
